

DEN HEMLIGA LÄRAN

EN LITERATURANMÄLAN

AF

P. E.

(ÖFVERTRYCK UR NYA PRESSEN)

HELSINGFORS 1898.

Den Hemliga läraren. Sammanfattning af vetenskap, religion och filosofi af H. P. Blavatsky. Öfversättning från tredje engelska upplagan af dr F. Kellberg. Teosofiska samsfundets skandinaviska sektion, Stockholm 1895—98. 36 häften à 75 öre (hela arbetet omkring 40 mk).

Den svenska öfversättningen af H. P. Blavatskys förnämligaste och vidlyftigaste arbete „The Secret Doctrine“ har i dagarna fullbordats och kommer väl inom kort att finnas tillgänglig i bokhandeln äfven för icke-subskribenter. Det torde emellertid icke vara utan intresse äfven för den stora allmänheten att få sin uppmärksamhet riktad på denna vårt århundrades märkligaste bok.

Dess författarinns namn är bekant för hvar och en som hört något om den modärna teosofin, ty H. P. Blavatsky var den, som gaf första impulsen till den märkliga rörelse, hvilken numera utbredt sig öfver hela jorden och tvifvelsutan utöfvat djupt inflytande på vår tids tanke-riktning.

Om denna teosofins första förkunnare i vårt århundrade hafva som bekant de mest olikartade rykten satts i omlopp. Hennes fiender hafva smädat och förtalat henne och upptäckt hos henne alla världens fel, medan åter hennes vänner och beundrare täflat om att lofprisa henne. Än är hon den historiska tidens eller åtminstone vårt århundrades största bedragerska, än är

hon världens frälsare, jämbördig med en Jesus och en Buddha. Sanningen må väl gå den gyllene medelvägen, men H. P. Blavatsky är otvifvelaktigt vårt tids hvarfs intressantaste personlighet, „det nittonde seklets snix“, och hennes bätskaste fiende har aldrig förnekat hennes glänsande snille och nästan öfvernaturliga kraft. Eburu under de sista åren af sitt lif sjuk af öfveranstängning — hon hade sedan år 1876 vant sig vid att dagen i ända sitta vid sitt skrifbord — arbetade hon likväl med oförtruten ifver på fullbordandet af sin mission, ända tills döden befriade hennes ande i maj 1891.

Säkerligen skulle hon ej fått så många motståndare, om hon nöjt sig med att förkunna de hemliga läror, som hon sade sig vara anbefald att framlägga för världen. Men då hon samtidigt gjorde anspråk på herravälde öfver dolda naturkrafter genom att framställa hvarjehanda „ockulta fenomen“, d. v. s. fysikaliska experiment, hvilka icke kunde förklaras med tillhjälp af de kända naturlagarna — blottade hon naturligtvis en Akilleshäla, i hvilken den bildade världen genast högg sitt spjut, denna bildade värld, som just hunnit omvända sig till en alt hemlighetsfullt förnekande materialism De af H. P. Blavatsky för några få intresserade i Indien framställda fenomenen blefvo nämligen genom mr A. P. Sinnetts bok („The Occult World“, öfv. „Den dolda världen“) kända i Europa. Det psykiska sällskapet (Society for psychical research) i London, som studerade fenomenalism, men ej då ännu trodde

på magin eller människans förmåga att genom sin egen viljekraft beherska naturens dolda makter, sände tviflande på förband en af sina medlemmar, en herr Hodgson, till Indien för att undersöka, huru med saken förhöll sig. Denna post festum gjorda undersökning ändrades därmed, att mr Hodgson skref en vidlyftig rapport,* i hvilken han uttalade såsom sin åsikt, att H. P. Blavatsky (som då vistades i Europa) grundligen bedragit både mr Sinnett och alla de öfriga heder- och trovärda engelsmän, som i mr Sinnetts bok gått i borgen för fenomenens äktbet . . . Senare har likväl samme herr Hodgson förklarat, att han på grund af gjorda erfarenheter måste tillstå, att sådana „underrärk“, som H. P. Blavatsky försäkrades hafva utfört, *verkligt kunna utföras*.

Vare härmed huru som helst, H. P. Blavatsky själf är död, och den som endast känner till det onda som talats om henne, känner henne icke helt — om han känner henne alls. Ett märkligt arbete har hon utfört och det är framtiden förbehållet att utvisa, huru långt dess värkningar skola sträcka sig.

Den moderna teosofin gör i själfva verket anspråk på att vara ingenting mindre än en *uppenbarelse* — visserligen icke i den kristna betydelsen af ordet, utan i en långt naturligare och förnuftigare betydelse: ett förkunnande för mänskligheten af bortglömda eller hemlighållna sanningar, iståndsatt af värelser, som öfverskridit det mänskliga utvecklingstadiet. Detta framhölls redan i begynnelsen af den teosofiska rörelsen, då det Teosofiska Samsundet bildades i New-York år 1875 och H. P. Blavatskys första stora arbete „*Isis Unveiled*“ kort därpå utkom. Denna bok,

„Den afslöjade Isis“, väckte ett ofantligt uppseende i Amerika. Där förkunnades högt inför en häpnande värld tillvaron af ett genom alla tider existerande Hemligt Brödraskap af i sanningens kunskap invigda Mästare — människor, hvilka i hängifven kärlek till sanningen med okuflig beslutsambet öfvervunnit sin lägre natur och utvecklat hos sig ett högre gudomligt jag, som satte dem i direkt förbindelse med all kunskaps källa och gaf dem en för andra ofattbar makt öfver naturkrafterna. Dessa stora andar hade undervisat och utsändt H. P. Blavatsky att hos mänskligheten återuppväcka tron på dess gudomliga ursprung, hvilken tro praktiskt gått förlorad i denna materialismens tidsålder; och likasom H. P. Blavatsky i våra dagar, så hade under historiens förlopp män sådana som Jesus, Buddha, Zoroaster, Pythagoras, Plato och otaliga andra varit deras utskickade sändebud — några af dem fulländade Mästare, såsom Jesus och Buddha, andra i likhet med H. P. Blavatsky endast lärjungar . . .

Ifrån Amerika flyttade den underbara kvinnan öfver till Indien, men på 80-talet kom hon till Europa för att i fred och ro skriva på sitt nya arbete „*The Secret Doctrine*“, hvilket ursprungligen var ämnadt att bilda en fortsättning af „*Isis Unveiled*“. Men de upplysningar och meddelanden författarinnan ur högre källa erhöill växte så i omfång, att „*Den Hemliga Lära*n“ slutligen blef en själfständig och ännu vidlyftigare framställning af den dolda visdomen. Denna bok bör därför anses som H. P. Blavatskys förnämsta verk och rekommenderas såsom studium åt dem, hvilka önska djupare intränga i de teosofiska lärorna.

Den utkom i London år 1888. Som dess främträdande länge varit afvaktadt, mottogs den med intresse i vida kretsar.

*) Denna Rapport är bland annat den källa, ur hvilken K. af Geijerstam öst sitt vetande.

„Boken är i hög grad både märkvärdig och intressant“, yttrade en anmeldare i Pall Mall Gazette, „märkvärdig på grund af det oerhörda omfång af sällsamt, uråldrigt vetande, hvarom dem vittnar — intressant i afseende å det ljus den kastar på världsreligionerna och deras upprinnelse.“

Vi skynda att instämma häri. „Den Hemliga Läran“ är ett i allo säreget pennalster. Eburu författarinnan var ryska till bördon och först vid framskridna år lärde sig det engelska språket, är den skrifven med en talang, som gör att läsaren vid de mest invecklade och svårfattliga ställen ryckes med af det liffulla framställningssättet; där förekomma passager, som öfverraska genom sin sällsamma poetiska skönhet och andra, som träffa ens djupaste sedliga medvetande. Den är full af citater ur alla möjliga lärda arbeten från hela den historiska tiden, och många af dessa citater äro tagna ur sällsynta verk, tillfinnandes endast uti samlingar sådana som Brittiska Museet i London eller Vatikanska Biblioteket i Rom. Detta är så mycket egendomligare som Blavatsky alls icke var någon vetenskapligt bildad universitetskvinna — blott en stackars äfventyrersko, hvilken skref en bok, som förbryllade de lärdaste professorer. Nog har man ju senare sökt påvisa, att „Den Hemliga Läran“ liksom „Isis Unveiled“ vore en storartad „humbug“, enär den blott vore ett plagiat i stor skala från åtskilliga böcker (se Den afslöjade Isis af Karl af Geijerstam).

Alla dylika afslöjanden äro naturligtvis af värde, enär de varna teosoferna för att bereda „Den Hemliga Läran“ samma sorgliga öde, som kommit andra uppenbarade skrifter, t. ex. Bibeln, till del, näml. att anses såsom ofelbar auktoritet. Och till H. P. Blavatskys ära bör nämnas, att hon själf städse framhöll det hennes skrifter icke skulle betraktas såsom något slags uppenbarelse

i ordets vulgära betydelse. I förordet till „Den Hemliga Läran“ säger hon: „dessa sanningar framställas ingalunda med anspråk på att utgöra någon gudomlig uppenbarelse; ej håller är det förf:s mening att tillägna sig hedern af att vara den som för första gången i världens historia bragt denna hemliga vishet till mänsklighetens kännedom. Ty det, som innehålles i detta arbete, kan återfinnas kringströdt i tusentals volymer, utgörande de stora asiatiska och de ursprungliga europeiska religionernas heliga skrifter, doldt under hieroglyfer och symboler och hittills lämnadt obemärkt på grund af denna döljande förklädnad. Föreliggande arbete utgör ett försök att sammanfatta dessa äldsta urkundens innehåll till ett sammanhängande helt.“

Å andra sidan förlora alla påståenden angående „Den Hemliga Läras“ plagiariska karaktär sitt värde, när man tager i betraktande, att H. P. Blavatsky städse pointerade, att det som hon skref och lärde, stod att läsa i alla tiders mystikers, ockultisters, alkemisters, kabbalisters, stora filosofers och teosofers böcker och anteckningar. Hon — H. P. B. — endast sammanfattade och belyste, hvad som hos dem var dunkelt och lösrykt.

„Den Hemliga Läran“ är likafullt en särdeles intressant bok, och om läsaren är något så när sansad och fördomsfri, skall han säkerligen både njuta och ha nytta af dess studium. Visserligen går läsaingen i början tungt, och mångens ifver har svalnat, när han tykt sig förmärka i boken brist på både system och sammanhållning. Men det är omöjligt att fordra, att boken eller öfverhufvudtaget teosofin skulle intressera andra än dem som genom att intränga i dess anda söka att begripa den. Vi äro alltför vana att blott se de tusende skiftande formerna i lifvet och naturen, medan däremot mystikern stadigt fäster

sin blick på det Enda Lifvet och den bakom formen dolda anden. För öfrigt framställer icke „Den Hemliga Lärnan“ hela den uråldriga visdomen, utan endast några af dess läror, så att allt systembyggande stöter på oöfverstigliga hinder.

Teosofin är nämligen en framställning i moderniserad stil af vissa grundläggande drag uti den såkallade *Visdomsreligionen*, hvilken för länge, länge sedan, då mänskligheten var af „enbanda tunga och mål“ utgjorde den allmänt utbredda världsåskådningen. Denna visdomsreligions andliga innebåll drog sig emellertid tillbaka och blef ofattligt samt därigenom hemligt i samma mån mänskligheten utvecklades i sinnlig riktning; men autentiska urkunder om dess uppkomst och dess läror finnas i den dag som är uti det Hemliga Brödraskapets ofantliga, underjordiska bibliotek.

Just på en dylik ockult urkund grundar sig H. P. Blavatskys bok „Den Hemliga Lärnan“. Det är ett uråldrigt manuskript, skrifvet på palmblad, hvilka genom en process, okänd för den moderna kemien, gjorts oförstörbara af eld, luft eller vatten. Det benämnes *Dzyans Bok* — eller det Gudomliga Vetandets Bok — och är författadt på Senzar, ett hemligt språk, hvilket användes och alltid användts af i tidsåldrarnas vetande invigde adepter. Ett antal sånger ur denna bok meddelas i öfversättning uti „Den Hemliga Lärnan“, och de nitton sångerna tillsammans med några ockulta kommentarier utgöra det grundmaterial, hvilket H. P. Blavatsky blifvit anbefald att förklara och utlägga i en för vår närvarande generation fattbar form.

Innehållet i sin bok har madame Blavatsky fördelat på tvänne digra volymer, hvardera om närmare 800 stora sidor. Den första bär på sitt titelblad namnet „Cosmogenezis“—Världsdaningen, den an-

dra handlar om „Anthropogenezis“—Människans danning. Hvardera af dem innehåller trenne afdelningar, af hvilka den första framställer Visdomsreligionens läror om resp. världsaltets och människans uppkomst, stödjande dem med analogibevis ur de stora religionernas urkunder; den andra afdelningen behandlar symbolikens uppkomst och utveckling och är närmast en utredning af de olika religionernas teologi med påvisande af den sanna innebörden af deras dogmer och mysterier; den tredje slutligen utgör ett tillägg om ockult och modern vetenskap, och denna afdelning är till en början den bäst förstådda och mest tilldragande för den västerländska läsaren. Där framållas ockultismens läror gentemot vissa vetenskapliga teorier, och författarinnan ådagalägger på ett slående sätt bristen på öfverensstämmelse mellan flere gängse hypoteser af den moderna vetenskapen, på samma gång hon skänker all sin aktning och beundran åt forskningens sanna resultat.

Vår önskan är nu att gifva en kort, om än så ofullkomlig résumé af de esoteriska lärorna som sådana. Vi utesluta alla bevis, såväl analogibevisen ur religionerna som de induktiva bevis vetenskapen lämnar. De alla läsas bäst i „Den Hemliga Lärnan“, som öfverföddar däraf. Vi vilja blott gifva en bild af den ursprungliga visdomsreligion, som enligt „Den Hemliga Lärnan“ ligger till grund för alla senare religionssystem.

I.

Världsdaningen.

De hemliga lärorna angående världsutvecklingen, som delgifvas i förra delens första afdelning, grunda sig på sju sånger ur ofvan nämnda *Dzyans Bok* jämte deras kommentarier. De öppna med ens synvidder så storartade

och vidsträkt, att man sannerligen känner sig inandad det österländska tänkandets fria och rena atmosfär.

Det första, som möter en, är ett dödsblugg åt den tränga uppfattning af Gud, som västerlandets kyrkor uppammat genom sina dogmatiska anatemata öfver fritänkare och ateister . . .

Hvem har lyftat den slöja, som döljer Gudomen, hvem har påjlat de djup som sammas af rymden? Ännu aldrig en blott och bart dödlig. Gudomsanden måste fylla den tänkare, som vågar höja blicken till det oändliga. Blott de renbjärtade skola „se Gud“. Och hvad se de?

En Enda Värklighet, förutom hvilke alt är Måya — illusion, en Enda Urgrund, ur hvilken alt uppstått, ett Enda Vara, öfver hvilken all spektulation är omöjlig, ett Enda Förnuft, hvars väsen aldrig skall begripas.

I salig hänryckning försjuncker 'den vise, när han skådar det Absoluta. Han känner sig vara ett därmed, och han vet sig vara det ljus, som lyser i det Evigas mörker. Men mörkret begräper icke sitt eget ljus, och ljuset är utan namn för sitt ursprung.

Du däre, som ger bestämningar åt Det, som aldrig bestämmas kan, som förklarar Gud och icke ens känner dig själf. Skulle det Absoluta ega attributer — skulle det kunna vara vist, sant, lefvande, kärleksfullt, godt, personligt, fullkomligt o. s. v. — Det som är alla dessa begrepps väsen och deras upphof? Icke säger man om vattnet att det är vått. Stenen kan vara våt och människan vis, men icke är Visheten vis, lika litet som Sanningen är sann eller Lifvet lefvande. Och skulle Gudomen älska, Gudomen som är Kärlekens väsen? Ur detta Eoa hafva alla motsatser sprungit fram: jaget och icke-jaget, godt och ondt, lif och död, ljus och mörker, sanning och lögn, kärlek och hat, och dessa äro blott till såsom

illusioniska bilder i uppenbarelsens panorama, en evig frid, en obruten harmoni, en, omedveten allvetenhet råder i den oändliga medelpunkten, som är alt och som är intet . . .

Men ehuru Gudomen är ofattbar till sitt väsen, skåda vi densamma manifesterad i tillvaron, och på grund af denna manifestation kunna vi sluta oss till vissa väsenssidor eller aspekter, som måste så att säga innehållas i det Absoluta. Punkten är för oss noll, och noll är den oändliga cirkeln, som vi ej kunna fatta, som är det absoluta Rummet, den rena subjektiviteten. Denna punkt är öfveralt och iugenstädes, och genom dess rörelse uppstå de ändlösa linjerna, de oräkneliga talen, cirkelns radier hvilket är den absoluta rörelsen, det oinskränkta medvetandet. Och dessa äro de två Gudomens väsenssidor eller aspekter som vi kunna och måste tänka oss: rörelse och rum, medvetande och substans, ande och materia, jag och icke-jag. Men märk väl! De äro ursprungligen ett, ehuru endast det högsta i oss fordrar och anar sig till denna allomfattande enhet. Tvåfalden är ett logiskt postulat af vårt närvarande mänskliga medvetande. Och icke ens tvåfalden gifver oss en tillfredsställande uppfattning af det Absolutas manifestation. Vi kunna icke tänka oss samvärkan mellan subjekt och objekt utan predikat eller medvetandets invärkan på substansen utan en förmedlande kraft. Därför, när vi göra oss en bild af den uppenbarade Gudomen, måste den blifva treenig, bestå af trene faktorer, om den skall vara fattbar och någorlunda fullständig.

Och denna Gudomens täckelse, treenigheten är: Ande—Lif—Materie.

Hvad äro de? Gudomens båda aspekter, ande och materie och dens förenade länk, lifvet, kraften. Ande är subjekt, materie objekt och lif det förenande predikatet. Ande är evigt

nu, lif är tiden som förfutet, närvarande och tillkommande, materie är tiden gripen i flykten, hvarv tidsmoment. Ande är den rena tillvaron, lif det ständiga vardandet, materie det vordna — världen. Ande är den allgenomträngande enheten, lif är dess möjlighet till delning i mångfald, materie är mångfalden. Ande är det universella medvetandet, lif dess möjlighet till deladt medvetande, materie de tusen individuella medvetandena. Ande är det oändliga tänkande Förnuftet, tankandet är lif, och tankarna äro materie. . .

Låtom oss nu följa med världsutvecklingen från det ögonblick hvilat vaknar upp till arbete. Låtom oss se, huru tankar springa fram ur det Eviga Snillet och huru de kristalliseras till världar . . .

Först altså den oändliga Gudomen, och därpå såsom dess första emanation det med Gudomen sam-eviga opersonliga Förnuftet, Logos, Ordet (Guds Son, Brahmå), som af teologia gjorts till den personliga Guden; vidare, när i tidernas morgon „befallning gifves att skapa“, såsom den fortsatta emanationen de Gudar eller höga Personligheter hvilkas uppgift det är att öfvervaka och leda danandet af universum — en Gud för hvar af de otaliga stundande solsystemen. De uttråda ur sällhetens tillstånd af icke-tillvaro för att af frivillig lydnad mot „Guds vilja“ eller den gudomliga lagen och i oändlig kärlek till väsenden, som än icke existera, bringa det stora offret — att skapa. Kärlekens och gifvandets lag är genomgående i universum. Det högre måste offra sig åt det lägre, för att af detta lägre ett högre må kunna uppstå. Så är också „skapelsen“ ett hvar Guds utträdande ur sig själf för att framkalla varelser, som i sin ordning skola blifva gudar.¹⁾

¹⁾ Jfr uppsatsen „Teosofin som religion“ i Humanitas, h. II, 1893.

De höga personligheterna evolvera ur sig härskaror af väsenden eller Dbyan-Cbobaner, som betecknas med olika namn altefter den grad de intaga i denna gudomliga hierarki gudar, ärkeänglar, änglar, andar o. s. v. Dessa väsenden blifva „uppbyggarna af världsallet“ (kollektivt Pohat). Af den allestädes närvarande kosmiska ursubstansen — som är den materiella aspekten af Gudomen likasom Förnuftet är den andliga aspekten och Pohat den förmedlande länken mellan ande och materia eller kraften, lifvet — „skapa“ nämligen dessa uppbyggare hela det materiella världsallet med dess nebulosor, kometer, solar, planeter och allt det lif, som utvecklas på dem. Härmed förnekar den hemliga läran ingalunda världsallets mekaniska lagbundna uppkomst, ty om någon världsförklaring är lagbunden, så är det ockultismens. Den endast påyrkar den absoluta nödvändigheten af att intelligenser måste finnas bakom eller inom hvarje fenomen i det manifesterade kosmos. Den lär, att hela världsallet genomdallras af det oändliga förnuftet, som också är den eviga kärleken. Detta förnuft, denna högsta Lag lydes af alla ledande intelligenser, hvilka styra de naturandar som frambringa de såsom elementar, „krafter“, „rörelsesätt“ o. s. v. förnimbara värkningarna.

Universum är uppfyllt af lif; man kan ej tala om en död punkt. Hvar atom i det appenbarade världsallet är en trefaldighet af medvetande, lif och form. Det gifves en oändlighet af förhållanden emellan dessa tre faktorer och en oändlighet gradationer af medvetande. Men som talet 7 är det grundläggande för denna världsdag eller „skapelse“, tager medvetandet i stort sedt gestalt på sju „plan“ af olika substantialitet eller så att säga i sju inom hvarandra befintliga sfärer eller världar, af hvilka den lägsta är vår fysiskt-

materiella. De öfriga sex planen i uppåtgående ordning äro: det halft kroppsliga (groft astrala), det instinktmässigt förnimmande eller kännande (vitala, praniska), begärens plan (det kamiska), det intellektuella (manniska) planet, det halft gudomliga (buddhis plan) och det gudomliga (atmas plan). Dessa plan kunna sedan uppdelas i mångfaldiga sjutal af underplan o. s. v.

Ändamålet med skapelsen vinnes just därigenom, att medvetandet passerar de sju stora utvecklingsfaserna och alt hvad de innefatta, med andra ord att monaderna — de frön till kommande, själfständiga varelser, som Gudarna vid världsagens gryning „skapa“ genom att ingjuta sitt eget lif i urmaterien — från sitt tillstånd af omedveten gudomlighet genom att passera alla stadier af medvetande utvecklas till själförfvärfvad och medveten gudomlighet eller „personligt“ gudaskap. Denna utveckling försiggår i och är lifvets kretslopp. Anden „nedstiger i materien“, det formlösa ikläder sig form, det enhetliga differentieras, det universella individualiseras för att sedan försedt med alla vunna erfarenheter åter uppstiga till det allena, odelade, andliga lifvet. Sålunda kunde man säga med användande af en bild tagen från vårt plan: anden lyser i lågan, suckar i vinden, längtar i vägen vid stranden, soffer i stenen, andas i blomman, drömmer i djuret och vaknar i människan. En gammal, kabbalistisk aforism lyder: „stenen varder en växt, växten ett djur, djuret en människa, människan en ande och anden en gud“.

Såsom vi redan antyd, är ingalunda denna långa evolution något godtyckligt och slumpvist främåtskridande. Tvärtom, godtycklig despotism eller blindt öde existerar alls icke i naturen. Universum är lagbundet. I medelpunkten, i själfva Varat ligger dold den eviga och oföränderliga lag som i strålarna från lifvets centrum yttrar sig i form af de

gudomliga, andliga och naturliga lagar, som styra evolutionen och som kunna sammanfattas i den dubbla lagen för jämvikt och växling — kausalitetslagen (Karma) och periodicitetens lag (reinkarnationen).

Växlingens lag, — „lagen om stigande och fallande, ebb och flod — har af den fysiska vetenskapen iakttagits och antecknats inom alla naturens områden. En omväxling sådan som dag och natt, lif och död, sömn och vakande, är ett faktum så allmänt, så fullkomligt universellt och undantagslöst, att det är lätt begripligt, hvarföre vi däruti se en af världsalltets mest tryggliga grundlagar.“ *) Den hemliga läran tager sålunda blott steget ut, när den förfäktar den absoluta allmängiltigheten af en lag, hvars verkningar öfverallt äro förnimbara. Det samma är fallet med kausalitetslagen, lagen för orsak och värkan, hvilken ju af vetenskapen upptäckts såsom grunden för alla fenomen i det fysiska universum. Hvarför skulle då de andra och högre medvetenhetssfärerna vara beröfvade detta privilegium? Ockultisterna påstå, och det på goda skäl, att så icke är. På alla områden, såväl psykiska som intellektuella, moraliska, andliga o. s. v., härskar kausalitetslagen med samma omutliga stränghet som någonsin i det fysiska universum, till hvilket i själfva verket blott de yttersta resultaten af densamma sträcka sig. En djupare och till de högre planen nående insikt om växel-förhållandena mellan orsak och värkan sätter därför ockultisten i stånd att frambringa fysiska fenomen, hvilka se ut såsom undervärk och skenbart stå i strid med alla naturlagar i den synliga världen.

Universaliteten af dessa båda lagar, växlingens och jämviktens, låter den hemliga läran förmoda, att den nuva-

*) Citaten äro hämtade ur den svenska öfversättningen af „The Secret Doctrine“

rande världsuppenbarelsen icke är den enda. I stället för en evighet af tomhet och en skapelse, plötsligen för en kort tid utkastad i rymden gud vet hvarifrån, få vi sålunda ett evigt lif, som periodvis slumrar i sitt eget sköte och periodvis gör sig uppenbart. „Världsalltet“ i dess helhet är evigt till såsom ett obegränsadt plan; periodiskt tummelplatsen för otaliga världssystemer, oupphörligt uppstående och försvinnande.“ Dagar af värksambet — mauvantaras — och nätter af hvila — pralayas — växla i evigheten som i tiden. Hvarje „skapelse“ är en uppenbarelse ånyo och i högre måtto af något, som existerat förut — altså en återfödelse eller reinkarnation af ett förgånget. Och under hvarje mauvantara uttömmas värknin-garna från den föregående och alstras orsakerna till en ny -- hvilket är karma. Det närvarande ögonblicket är det förflutnas son och fader till det tillkommande. Därför äro icke häller gudarna, änglarna o. s. v. några privilegierade varelser, utan väsenden, som under tidigare världspenoder tillkämpat sig den fullkomning, som nu berättigar dem till deras „höga ställning“ på naturens rangskala. Och icke äro häller t. ex. djuren förfördelade varelser, utan helt enkelt sådana, hvori monaden ännu icke nått rang och värdighet af „människomonad“. Men det säges om dem, att de i nästa mauvantara skola „blifva människor“ d. v. s. att djurrikets monader då skola „skapas“ — återväckas till lif — såsom väsensheter, beredda för en pilgrimsfärd genom det mänskliga riket.

Låt oss nu återkomma till den „människa monaden“ evolution och se, hurudan den gestaltar sig, styrd af karma och växlingens lag.

Under mauvantaran försiggår utvecklingen under 7 s. k. runder, hvar och en af dessa bestående af ett lifvets successiva kretslopp kring sju syskonplane-

ter, representerande de sju medveten-hetsstadierna och materiens sju tillstånd. Under den första runden passerar monaden genom naturens alla former och riket, utom de mänskliga, och under de två följande genom alla mänskliga former. Detta är visserligen en återupprepning på kortare tid af en evolution, som ägt rum tidsåldrar förut, men en återupprepning, som synes vara universell och betingad af lifvets förhållanden. Äfven det mänskliga embryot passerar alla former från stenen uppåt, innan det antager mänsklig skepnad. De tre första runderna äse „andens nedstigaande i materien“ eller evolutionens lopp „längs den nedstigaande bågen“, som är centripetal för materien och centrifugal för anden. När så evolutionen bunnit den fjärde runden, inträffar vid midten af denna rund, d. v. s. på den fjärde planeten i syskonringen, den vändpunkt, från och med hvilken ett „återuppstigande till andlighet“ tager sin början. Härunder värkar anden som den centripetala kraften, medan materien är centrifugal. Denna s. k. in-volution består i förvärfvandet af individualitet, först genom naturlig impuls — ända upp till femte runden — och sedan genom själfålagda och själfuttänkta bemödanden. Af detta framgår, att den fjärde runden — och i analogi därmed den fjärde planeten — är den lägsta och mest materiella, den femte jämsförlig med den tredje, den sjätte med den andra och den sjunde med den första.

När Hfsvågen i en rund lämnat en planet, inträder denna i en individuell pralaya, i ett tillstånd af „sömn“, men när lifsvågen i sjunde runden öfvergifver en planet, „dör“ planeten och hela kedjan drabbas småningom af samma öde: en planetar-pralaya är för handen. Lifvet öfvergår nu till en ny, högre kedja, där skådespelet återupprepas i fullkomligare form. Sålunda är den

ring af planeter, till. hvilken vår jord hör, en dylik återfödelse eller reinkarnation af mänskedjan. Vår jord är den fjärde eller mest materiella af sina syskon och har — tvärtemot hvad vår vetenskap påstår — mottagit sitt lif af modren månen, som nu kretsar kring sitt barn som ett lefvande lik. De sex återstående kloten äro för oss osynliga, såsom hörande till högre medvetenhetsplan och finare grader af materie. Analogt är förhållandet med de öfriga kring vår sol kretsande, synliga planeterna, hvilka samtliga äro de fjärde i ordningen af sina resp. syskonklot. Endast invigde mästare och personer med hög clairvoyant förmåga kunna genomtränga „de moln af astralmaterie“, som för våra blickar dölja äfven de närmast högre sfärerna.

Vi befinna oss för närvarande i den fjärde runden (och på den fjärde planeten) och hafva nyligen — d. v. s. för några miljoner år sedan — passerat „vändpunkten.“ På hvarje planet i hvarje rund utvecklas nämligen sju rot-raser (delade hvar i 7 underraser, och hvarje af dessa delad i 7 familjeraser), och evolutionen nådde sin höjd i den fjärde. Vi äro af den femte rot-rasen, hvadan andens involution är påbegynt, och frukten där af utgöres af vår nuvarande mänsklighet.

II.

Människan på jorden.

I „Den Hemliga Lärans“ andra del, som handlar om människans uppkomst, speciellt i dess första afdelning, meddelas utförligare upplysningar — hämtade ur tolf sånger af samma Dzyans Bok med kommentarier — om alla dessa rot-raser och deras kontinenter, med

andra ord om jordens och dess invånares historia under denna vår fjärde rund. Särdeles intressanta detaljer gifvas här i alt som rör vår mänsklighet och naturen omkring oss. Det ondas uppkomst förklaras, likaså språkets och religionens tillkommelse. Könsskilnaden får sin historiska belysning i och med framställningen af de successiva fortplantningssätten hos raserna; likaledes myterna om gudar, jättar, cykloper, det „tredje ögat“ och foratidens zoologiska vidunder. Den Darwinska härstammningsteorin kullkastas genom den ockulta läran om apornas evolution; problemet om „den felande länken“ är sålunda löst. Äfven här gör H. P. Blavatsky alt för att bekräfta och bevisa den hemliga visdomens teorier såväl ur religionernas exoteriska läror som ur vetenskapens fakta, och läsaren får verkligen det intrycket, att författarinnan är *den som vet och lider*, medan vetenskapen, filosofin och teologin leka blindbock . . .

Omkring 300 miljoner år hafva förflutit, sedan den eteriska, gigantiska urtypen till det vi nu kalla människa först uppträdde på vår planet, som då var en „degig“ massa. Ty först småningom under loppet af långa geologiska perioder vann jorden en större fasthet, och ännu senare antog människans kropp den fysiska formen. Höjdpunkten af materiell förtätning uppnåddes vid midten af fjärde rasen, men „de cykler, som sedan dess förflutit, hafva redan bringat oss ett stycke framåt på den motsatta uppstigande bågen . . . jorden, vi själfva och alt annat hafva mjuknat sedan dess — ja äfven våra hjärnor.“

Den första „själfborna“ (hvita d. ä. månfärgade) rasens människor — om man kan kalla dem „människor“ — voro eteriska eller „astrala“ skuggbilder af sina „månfäder“, vår planets upp-

byggare, som afsöndrade dem ur sina egna lif, och i saknad af förstånd, tanke och vilja. „Deras inre väsen, monaden eller det gudomliga jaget, ehuru inneboende i den jordiska formen, egde intet samband därmed.“ Den förenande länken, individualiteteten, känslan af „jag“ är (Manas) saknades ännu. Dessa skuggvarelser bebodde en hemlighetsfull kontinent, hvilken icke förgås såsom de öfriga, utan är bestämd att fortbestå från planetens gryning till dess skymning.

Den andra kontinenten kallas den „hyperboreiska“ och „sträkte sig med uddar och utsprång söderut och västerut från nordpolen, omfattande allt, hvad som nu motsvaras af norra Asien.“ Den var ett hemvist för den andra „svetborna“ (hvita) rasen, hvilken genom en process liknande den hos många växter iakttagna „knoppningen“ evoluerats ur den första. Äfven denna ras var i början könlös och „benlös“ och begåfvad blott med en första, ursprunglig gnista af mänskligt förstånd. Men ju djupare anden stiger ned i materien, dess skarpere framträder lifvets dubbelhet, den manliga och den kvinnliga kraften. Därför utvecklades också hos denna andra ras en tillstymmelse till androgynitet eller dubbelkönskap, samtidigt med att kroppen började viana mera fasthet och styrka.

Den tredje (gula) rasen, „sönerna af passiv yōga“, födda äfven de genom en utsvettningsprocess ur sina fäder; var sålunda genast från början hermafrodisk (dubbelkönad.) Dessa jättelika människor — de i traditionerna och mytologierna omtalade gudarna — bodde på en ofantlig kontinent, som „utbredde sig från Indiska Oceanen till Australien“ och som „numera helt och hållet försvunnit i Stilla Hafvets djup, kvarlämnande här och där endast några högländstoppar, som nu äro öar“ (t. ex. Påskön). Denna kontinent har i „Den

Hemliga Läran,“ fått namnet Lemurien (namnet en uppfinning af zoologen P. L. Sclater). Dess historia är af det största intresse, ty den blef vittne till människosläktets delning i skilda kön och till „visdomssönernas inkarnation.“ Om sättet för fortplantningen hos de första människorna af den tredje rasen berättas följande: „De blefvo äggfödande. De emanationer, som från deras kroppar afsöndrades under fortplantningstiderna, voro äggformiga; de små runda knopparna utvecklade sig till en stor, mjuk, ägglik utväxt, som småningom hårdnade och efter en fosterperiod brast sönder, hvarvid det nya människodjuret utan bistånd utgick därur, såsom fåglarna göra i vår ras.“ Af de båda köneus egenskaper, som i början förefunnos lika fördelade hos alla varelser, begynnade småningom det manligas framträdande, mera markerade hos en, det kvinnligas åter hos en annan, och efter en följd af långa tidsåldrar, ty naturen gör inga språng, uppträdde äntligen stamfadern till den fysiska människan sådan vi nu känna henne, delad i man och kvinna. Och detta skedde för öfver aderton miljoner år sedan.

Men denna ståtliga varelse, denna människa med sina välbildade lemmar, full af fysiskt lif och kroppslig styrka — var trots allt blott ett djur; ett värk af den „lägre“ naturens uppbyggande gudomligheter, ett konstvärk, men i sanning blott den första arten af „Primates.“ Ty själen var än ej tillstådes, ögonen skådade omkring sig utan att so vare sig förflutet eller tillkommande och strålen från All-anden, den gudomliga monaden irrade kring i sin bydda som en drömmande släkt.

Då utgick från den högsta Guden en befallning att än en gång „skapa“ — ty så ljöd den barmhärtiga Lagen.

Och det Ljus, som var världsörnuf-tet, strömmade ner från sitt himmelska hemvist öfver vår lilla planet, och

dess strålar trängde in i människornas kroppar, i de boningar, som åt dem voro inredda. Det var Guds son, som i öfversvallande kärlek steg ned på jorden för att genom sitt lidande förlösa det i mörker vandrande mänskosläktet . . .

Detta var Mahats (visdomens, världsförnuftets) söners eller Manasaputras' (det 3:dje Logos') inkarnation. Förnuftet, hvars rot är i Gudomen, når sin högsta uppenbarelse, när det uppfattar sig själf som förnuft, d. v. s. såsom framsprunget ur Gudomen, med andra ord: kunna vi tänka oss det uppenbarade förnuftet utan tanke och medvetande och fri vilja, d. ä. utan ett jag som är förnuftigt? Manasaputras voro dylika „jag“; individualiteter, intelligenser, odödliga väsenden med fri vilja, som nått en hög utveckling i andra världar, men som lydiga den gudomliga lagen, som befaller: högre ständigt högre! „sökte blifva ännu mera medvetna genom att förena sig med mera utvecklade materie“ och „måste genomgå jordiskt mänskliga erfarenheter för att varda *allvisa*.“ Därför förkroppsligade sig „visdomssönerna“ i jättarna af den tredje rasen. Och denna akt har fått namnet „den andra skapelsen“, framsprungen äfven den ur själfupplöfning. Den har också ur synpunkten af det högres nedstigande till det lägre *) gifvit upphof till myten „de fallna änglarna.“

Öfveralt i den formdanande naturen uppstå individuella olikheter — egenkapernas mångfald är just materiens idé —, hvarpå vi redan hänsyftat vid tal om könsutvecklingen. Den tredje rasens vackra gudamänniskor voro ingalunda alla fullkomligt lika hvarandra hvarken till det yttre eller till det inre. De voro ju delade i särskilda under-

och familjeraser, och hvarje ras liksom hvarje människa egde sin individuella prägel. Icke håller upplyste förnuftets ljus med ens allas hjärnor; manasaputras' inkarnation skedde långsamt, gruppvis, kanske en om en; den sträkte sig lunda in i den fjärde rasen. Sålunda förefunnos genast de största olikheter i andlighet och intelligens hos de förnuftbegåfvade. Många voro ännu kyska hermafroditer, oberörda af sexuella lidelser — de voro mest mottagliga för det gudomliga ljuset, i dem inkarnerades de högst utvecklade visdomssönerna. Andra voro redan fullt utvecklade män och kvinnor, med blodet svallande af lifslust, och många hade skridit så långt fram i vildt begär att de förenat sig med djur och gifvit upphof till vidunder, hvilka blefvo stamfäder (den felande länken) till de nuvarande aporna, sålunda begående ett brott emot naturen, en omedveten „synd.“ Och emedan allt i den yttre världen blott är ett uttryck för det inre lifvet, och alla geologiska perioder och omstörtningar i naturen på sätt och vis bero af eller åtminstone sammanfalla med motsvarande utvecklingsöfvergångar hos människan, skedde äfven nu stora yttre förändringar. Den „eviga vår“, som rådt i de trakter, där den första, andra och en del af den tredje rasens människor lefvat, försvann bak is och snö genom revolutioner i jordaxelns läge. I stället trädde ständig förändring och växlande årstider, regn och köld och brännande hetta. Människan nödgades att bygga skjul och uppfinna kläder . . .

Själfupplöfning medlidande var det, som dref visdomssönerna att inkarnera sig i dessa varelser.

Det seklerslånga lidandet tog sin början, den smärtsammaste, den långsammaste födsloprocess, som af naturen åskådades — en process, som fortgår i den dag som är: Förnuftets involtjon.

*) Jfr. uppsatsen „Teosofin som religion“ i *Humanitas*, h. III, 1898.

Manasaputras förmådde blott sända „en stråle“ af sitt eget lif i människornas hjärnor — en stråle, beklädd med deras egna odödliga egenskaper: individualitet, fri tanke, fri vilja, fritt minne. Och denna stråle yppade sig hos människorna som: uppspirande jag-medvetande, tanke — och minnesförmåga samt viljekraft. Men de odödliga manasaputras' andra väsenssida är förnuftets inneboende förmåga af själsbestämelse; äfven dennas reflex öfvergick på människorna och höjde dem från deras förra tillstånd af anevarslöshet till varelsor, ansvariga för sina handlingar.

Värkningarna af denna tvåfaldiga orsak blefvo snart synliga. Med de gryende förståndsformögenheterna följde det „trefvande försöket“ att bilda ett språk. Samtidigt utsåddes de första fröen till civilisation. Klippstäder byggdes af sten och lava, konster och vetenskaper begynte odlas. Hela det mänskliga släktet var af „enahanda tunga och mål“ och deras religion, ett desse dyrkande af de öfverskyggande Gudarna, var äfvenledes densamma hos alla. Alt detta grundlades och utfördes under de „gudomliga lärarnes“ ledning, de heliga och obefläckade „sönerna af vilja och yöga.“ Dessa människor voro delvis sådana, i hvilka förnuftet fullt hade inkarnerats och som därför skådade sanningen med vaken blick, delvis voro de inkarnationer af „gudar“ eller högre väsenden som enkom stigit ned på jorden för att undervisa mänskligheten och uppenbara henne det rätta bruket af hennes krafter och förmögenheter.

Å andra sidan fann sig människan vara en sinlig varelse, hos hvilken förut oanade lidelser vaknade eller redon voro väckta. Kroppens lif (kåma) ropade högt, och fastän det gryende jag-medvetandet, när det riktade sin blick inåt, såg sitt gudomliga ursprung,

var förnuftet för svagt att afgifva ett riktigt omdöme — och människan följde obetingadt sina sinnens bud. På detta vis nedsänktes det sinliga förståndets frö i det kroppsliga lifvets jordmån, och en utveckling i det personbegränsades riktning var den naturliga följden. Förnuftet delades: det odödliga jaget med dess fria vilja, minne och tanke stannade ofvanför, och dess bild, dess dödliga „son“, personen med dess begränsadt fria vilja, minne och tanke gick sin egen väg djupare „in i materien“.

Vi böra nämligen erinra oss, att nedstigandet i materien måste fortgå ända tills midtpunkten af evolutionen blef uppnådd, hvilket gifvetvis inträffade i midten af fjärde rasen, då den nedåtgående bågen var passerad och uppstigandet längs den andliga bågen kunde begynda. Den fjärde rasens historia sammanhängar därför med den tredje, af hvilken den utgör en omedelbar fortsättning.

Denna fjärde (rödgula och brunhvita) ras alstrad genom sexuell förening af den tredje — var äfven den af jättelik kroppsbyggnad (jfr. de i alla folksagor och heliga böcker, t. ex. Bibeln, förkommande jättarna) och bebodde en kontinent, som bredde sig öfver den del af jordytan, där nu den Atlantiska Oceanen rullar sina böljor. Lemurien hade dessförinnan genom vulkaniska utbrott förgåtts i Stilla Havets djup. Det fjärde fastlandet hette „Atlantis“ och skulle utgöra en „vetenskaplig och historisk sanning“, om vi mindre fördomsfullt ville lyssna till de gamla traditionerna. Pjatos bekanta ö „Atlantis“ var blott en del af den stora kontinenten, dess sista lämning, som uppslukades af hafvet för 11 å 12 tusen år tillbaka.

Det å Lemurien påbegynta civilisationsarbetet fortsattes på Atlantis. Utvecklingen af fysiska och intellektuella förmögenheter fortgick altjämt på be-

kostnad af de adliga, psykiska och moraliska och nådde slutligen, när vändpunkten närmade sig, en oerbörd höjd; det var en den materiella kulturens uppblomstring, som vi blott förmå drömma om.

Språket utvecklade sig från enstavigt till agglutinerande eller sammanfogande och detta till böjningsspråk. Människorna „förenade sig till sambällen, och under ledning af sina gudomliga styresmän byggde de stora städer, odlade konster och vetenskaper och voro fullkomligt hemmastadda i astronomi, arkitektur och matematik“. Ännu gifvas minnesmärken, som vittna om dessa gamla jättefolk, t. ex. de stenbildstoder man anträffat på Påskön, i utkanterna af Gobiöknen och auronstädes, alla i klippor urhålkade kolossala grottboningar, de jättestora människoben, som funnits vid Misorte m. m.

Dock — på Atlantis uppfördes det sorgliga, fastän storartade skådespelet af en till sin spets drifven materiell civilisation och ett lika lågt drifvet förkrympande af alt andligt lif. Blott få voro de, som slöto sig till de gudomliga lärarne — dessa ursprungliga uppenbarare af vetenskap, konst, filosofi, religion, åkerbruk o. s. v. — och gifvo akt på deras råd äfven i religiöst och moraliskt afseende. De flesta gingo sina egna vägar, yfdes öfver sin kunskap och sin skicklighet och lyssnade blott till rösten från det egna, sinliga jaget. Altifrån „sina tidigaste stammar skilde sig de atlantiska raserna i de rättfärdiga och de orättfärdiga; i dem som dyrkade den Eoda, osedda Anden i naturen, hvars stråle människan förnimmer inom sig — eller pan-teisterna — och dem som fanatiskt ägnade sin dyrkan åt jordens andar, de mörka, kosmiska, antropomorfa makterna, med hvilka de slöto förbund.“ De förra, de „hvita“, hos hvilka „den gudomliga visdomens guista brann med

oförminskad glans och ständigt vann alt större klarhet och styrka, förblefvo de utvalda väktarna af de mysterier, som blifvit mänskligheten af dess gudomliga lärare uppenbarade“ . . . „Och genom traditionen går en af de hemliga lärorna bekräftad hviskning om, att dessa utvalda voro fröet till en hierarki, som sedan denna tid aldrig dött“. . . som offrat sig för världens synder och till de okunniges upplysning kvarstannat till den nuvarande manvantarans slät. Eburu osedda äro de städse närvarande“. . . Men hos de orättfärdiga, som „blefvo svarta af synd“, förbleknade minnet af de himlens och jordens mysterier, som dem meddelats i deras första barndomstider, i den mån de använde sina krafter till självviska ändamål, och de heliga visdomslärorna „urartade hos massorna till trolldom och antogo sedan formen af exoteriska religioner, viskeplig afgudsdyrkan och dyrkan af människor och halfgudar“.

Sådant var upphovet till det onda, till den split och tvedräkt, som härskat alt sedan dess såväl mellan individer, mellan folk och mellan dessas olika religionsbekännelser, som öfverhufvudtaget mellan sanningen och dess yttre omklädnader, religionerna: sanningen, den förborgade visdomen, som blott kan skådas af den aurligen upplyste, den Invigde, den „pånyttfödde“, hvilken om-dannats till hela sin människa och blifvit en „Guds son“, den oändligt medlid-samme och kärleksfulle — och å andra sidan dessa konkreta skenbilder af de sanna mysterierna och den ursprungliga uppenbarelsen, som alla exoteriska religiöussamfund förkunna.

Men Atlantis och dess bebyggare rön-te samma öde som de föregående kontinenterna. En „syndaföd“ kom, och största delen af land och lif försvann i hafvets vågor, för omkring 850,000 år tillbaka. Bland de lefvande varelser, som blefvo räddade, befunno sig också de

rättfärdiga människorna, som med sina skatter visligen vetat sätta sig i säkerhet . . .

Den femte kontinenten och vår nuvarande ras' hemvist är enligt de hemliga lärorna Europa, inberäknadt Asien och Afrika. Ehuru Amerika egentligen är det äldre fastlandet, räknas dock vår världsdal till den femte såsom varande den ariska — femte — rotrasens fosterland. Härmed har den hemliga vetenskapen beträdd „historiens“ mark och öfverlämnar åt den „exakta“ och officiella att spåra Europas öden från istiden och vår ras' lif från dess barbariska barn-dom ända upp till våra dagars „höga kultur“.

III.

Slutord.

Vi hafva passerat vändpunkten i den cykliska evolutionen, och enligt tingens ordning borde nu anden utöfva större dragningskraft på oss än materien, sanningslängtan fylla större plats i vårt bröst än det egna jagets längtan efter personlig lycka. Där så icke är fallet, får det väl föras på räkningen af den „syndabörda“ vi åsamkade oss genom vårt kränkande af den gudomliga Lagen på Lemurien och Atlantis. Vi? Ja vist, vi själfva äro de skyldiga, icke lida vi för någon annan Adams eller Evas enfald än vårt eget jags, och vårt lidande är oss ej pålagdt af en orättvis och nyckfull Gud. Icke håller äro vi naturligt utvalda ättlingar af orang-utan-ger, uppkomna genom naturkrafternas blinda spel, och för hvilka altså synd och skuldmedvetande vore kyrkligt nonsens och samvetet en poetisk fiktion — nej, vår „arsynd“ är den vi ärft af vårt eget förflutna, och samvetet är vårt bögre jags, visdomssonens röst, den tysta rösten från „frältsaren, som vi dagligen korsfästa i vårt kött“.

Ty människans fastän intagande en säregen ställning i „skapelsen“, är underkastad samma utvecklingslagar, som belä den öfriga naturen. Också för henne gäller kausalitets- och periodicitetslagen med orubblig och omuttlig kraft, och det är just med afseende å de värkningar den utöfvar på henne, som denna dubbla lag får sin fulla betydning i namnen Karma och reinkarnation.

Läsaren erinrar sig, huru människans slutmål för denna manvantara är det som vi kanbända något oegentligt kallat „personligt gudaskap“ hvarmed emellertid menats ett tillstånd af medveten fullkomning i all-omfattande kunskap, visdom och kärlek. Denna medvetna och i viss mening *individuella* fullkomning skulle i sig själf vara ouppnåelig utan ett handlande jag, som sträfvade därefter. Ledd blott af sin naturliga instinkt och ett småningom tilltagande sinligt förstånd skulle människan aldrig höjt sig till det vi nu känna som människa: en varelse, ständigt sliten mellan tvänne makter, godt och ondt, och medveten om sin egen ansvarighet. Det behöfdes en invärkan utifrån eller rättare *inifrån* för att väcka själfmedvetandet och längtan efter fullkomning, en invärkan, hvartill, såsom vi sett, grunden lades genom den odödliga och förnuftiga individualitetens inkarnation. Vi hafva likaledes sett, huru de voro högst få, som gäfvö akt på förnuftets bemödan- den och tydde sin nyvaknade längtan i rätt riktning. De flesta — i sitt jubel öfver den känsla af frihet, som kom öfver dem — med det tänkande och viljande jaget — sammanblandade den himmelska längtan efter visdom med den jordiska tränaden efter kroppslig njutning och „fölo“. . . från människans förstfödsrätt att söka den oändliga sanningen till hennes förbannelse att söka den personliga begränsade lyckan . . .

Dock, detta var det enda sättet att vinna kunskap och styrka. Lagen är utveckling — som är godt, icke begränsning — som är ondt. Visdoms-sonen måste uppressa sig ur sitt förnedringstillstånd, och han själf, det förnuftiga jaget — som var anledning till människans „fall“, hennes frästare — måste blifva orsaken till hennes upprättelse och försoning, hennes frälsare.

Härtill är tydligen icke ett kort jordelif tillräckligt. Hvert odödligt, förnuftigt jag måste därför „födas om och om igen“, d. v. s. åter och åter ikläda sig en ny dödlig personlighet, på hvars hjärta det klöppar och beder om inträde — ända tills den „naturliga människan“ lyder dess stämma och öppnar sitt hjärtas dörrar.

Ett i sanning tungt värfl Den ena „sluggan“ efter den andra afkastar jaget såsom misslyckade försök, och lika hopplöst som orättvist skulle dess lidande vara, om dessa personligheter vore utan betydelse och inre sammanhang. Men med reinkarnation är karma oupplösligt förbunden. Hvarje ny personlighet är den eller de föregående karma, d. v. s. en person når en viss grad af utveckling under ett jordelif, och när det personen besjälade, förnuftiga jaget nästa gång ikläder sig den förgängliga kroppsbyddan, för denna nya person summan af jagets föregående erfarenheter med sig såsom en gifven karaktär och det nya lifvet blir sålunda en fortsättning af det föregående. Arbetet som nedlägges för en tid af hvilat — dödens sömn — återupptages från den punkt där det senast slutade. Det goda eller onda en person tänkte, sade, handlade, återfaller i motsvarande form på nästa eller någon följande inkarnation af samma individualitet. Hvar och en är „sin egen lyckas smed“. Om frukten är ond eller god, har den dock vuxit på det trä man själf planterade i det förgångnas natt. Det personliga

minnet kan visserligen icke sträcka sig längre än öfver det som den personen erfarit — den person, som ju aldrig existerat förut — men det odödliga jaget öfverskräddar med sitt fria minne hela den långa räckan af sina inkarnationer. Likaledes säges det, att när den personliga människan går upp i ett högre jag, hon äfven blifver delaktig af dess o begränsade minne.

Sålunda lär icke den hemliga visdomen någon personlig odödlighet; ingenting kan blifva odödligt, som icke i sig själf är det. När döden inträffar, öfverlämnas kroppen — förgänglig såsom helhet betraktad — åt sitt öde: det odödliga lifvet, som uppehöll den, drar sig bort och söker sig uttryck i andra former — det odödliga jaget, som besjälade den, stiger upp i „gudar- nas land“ (Dëvakhån), där det väntar tills timmen slår för nästa återförkropppling, dock bärande bort och införlifvande med sig af personligheten allt det som var evigt förnuft . . . Må vi likväl tillägga, att för alla dem som tro på den personliga odödligheten, d. v. s. det stora flertalet, förenas personlighetsmedvetandet efter kroppens död med jaget och kvarstår under hviloperioden i „paradiset“ såsom en salig fortsättning af de lyckliga och goda stunderna i det afbrutna jordelifvet — en hviloperiod, hvilken i vanliga fall upptar en tidrymd af femtonhundra år; men dess längre är ej „den personliga odödligheten“. Ty när jaget „dör från dëvakhan“ och återföres till ett nytt jordelif, påtager det sig en ny roll, förut ej spelad, och en nyskapad personlighet uppträder på lifvats skådebana för att sig själf övetande taga på sig den gamla Karma och fortsätta hans verk . . .

Långsamt bär det uppåt. Åoner skola rulla hän, innan den dagen randas för mänskligheten i stort, då den bjuder sin Herre och Mästare välkommen. Men den måste randas, ty lagen är så-

dan: lifvets lidanden, dess grusade förhoppningar, skola slutligen lära människans att inse, huru förmätet och illvariskt det personliga lifvet är, och att det sanna och eviga består i uppgifvandet af det egna jagets önskingar för uppfyllandet af den högsta pliktens, som också är den högsta sällhetens bud. Och när den dagen randas, då ska: den fria, odödliga, själfmedvetna människan lyfta sin blick mot det eviga ursprunget och sträfvä efter återförening med denna alltids Fader från hvilken hon „i begynnelsen“ utgick . . .

Något oberoende etiskt system eger teosofin icke. Dess etik kan icke skiljas från dess metafysik; den är däri inneboende och utgör så att säga dess omsättning i praktik: moral, det är praktisk metafysik. Den hemliga läran påvisar alltings gemensamma ursprung och människosläktets andliga enhet. Första budet i dess morallag är därför att er-

känna detta faktum och i tankar, ord och handlingar förvärkliga „det universella broderskapet“ — ett broderskap icke endast människor emellan, utan sträckande sig öfver hela den levande naturen.

För det andra återupprättar den urgamla visdomen tron på människans gudomliga ursprung, hennes högre jag, som är Mästaren, Frälsaren i henne, och hvaraf hon själf är det mer eller mindre falska uttrycket. Hennes uppgift är att låta detta högre jag vinna insteg i hennes själ — och detta blir då „själens mystiska tillväxt“, obegriplig för den, som icke tror på själen och Guds inneboende i människan. Teosofins individuella etik är därför icke en samling förhållningsregler, icke ett nytt system till de många gamla, utan en historia om denna själens utveckling, och historien om „Guds rikets tillkommelse“.

